

1. A kanonizálás kérdése

munkalap

A kanonizálás folyamata egy hosszabb időszakon keresztülnyúló esemény, aminek kettős célja volt, egyfelől rögzítette az egyház számára mértékadó iratok sorát, másfelől – és ez együtt járt az előző hatással – meghatározta azon iratok körét is, melyek ebbe a csoportba nem tartozhattak bele, tehát apokrifeknek tekinthetők.

A kanonizálás folyamatának volt egy közvetett és két közvetlen előzménye:

Közvetett: hellenista univerzalizmus
Közvetlen: zsidó kánon
Marcion

Kánon kialakulásának három lépcsője:

Páli levelek
Evangéliumok
Egyéb iratok

Évszámokban:

150 – Marcion; 2Pét 3,15k

165 – Justin Martyr

195 – „Új Testamentum”

367 – Athanásius 39. húsvéti levelében, amikor felsorolja az

általánosan elismert iratokat (βιβλία κανονιζόμενα), már a mai Újszövetség könyveit sorolja fel.

Az Újszövetségben megjelenő tradíciók
(tradíciótörténet)

Az Újszövetségben megjelenő műfajok (levelek, apokalipszis, evangéliumok, apostolok cselekedete) nem minden előzmény nélkül alakultak ki. Az irodalmi formát megelőzte egy meglehetősen sokszínű és gazdag keresztyén hagyomány, amiből ezeknek szerzői merítettek, miközben természetesen saját írói karakterük is megjelent a ma előttünk álló iratokban. Ennek a hagyományanyagnak a kialakulását a gyülekezetek igényeire vezethetjük vissza.

A hagyományozás első elemei nem tekinthetők irodalmi formának, így jobb híján ezeket „előirodalmi” formáknak nevezhetjük.

Két legősibb forma: a homológia és a pistis-forma. A két forma elnevezése és egyben meghatározása is a Róm 10,9-ből vezethető le: „ἐὰν ὁμολογήσης ἐν τῷ στόματι σου κύριον Ἰησοῦν καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν σωθήσῃ”

További említendő formák: kérygmaticus forma; εἶς – akklamációk;

liturgiából átvett elemek: doxologia, imádságok, sákramentumokhoz kapcsolódó szövegek; végül a parainezis